

MANIFEST ALIJANSE ZA ZEMLJIŠTE EVROPSKIH GRADOVA I MESTA

Preambula

Zemljišta su, zajedno sa vazduhom i vodom, centralna osnova života na zemlji. Karakteristike i funkcije zemljišta vrlo su različite s obzirom na njihovu poziciju i sastav. Povećanje urbanizovanih površina, stambenih naselja, mreža saobraćajnica, kao i kontinuirana i prekomerna eksploatacija zemljišta i zemljišnih resursa, zemljišta su postala i globalno i regionalno ugrožena, zbirnim delovanjima svih štetnih agenasa. Dalekosežne posledice "trošenja" zemljišta i degradacije kao i činjenica da je to nepovratan proces, uz vrlo sporo formiranje zemljišta odgovaraju uticajima globalnih klimatskih promena i gubitku biološke raznolikosti. Pored toga, postoji uska povezanost promene zemljišta sa klimatskim promenama.

Postoji potreba za hitnom akcijom koja se vodi na globalnom nivou. Sve zemlje moraju doprineti održivom korišćenju i poboljšanju stanja zemljišta na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou. U ovom kontekstu gradovi i opštine (lokalne vlasti) su posebno važni jer su direktno povezani sa zemljištem na svom području i njegovim vlasnicima. Njihov zadatak je da poboljšaju svest svojih stanovnika o zemljištu, zaštite prirodne funkcije zemljišta, kao i da prate sprovođenje socijalne pravde. Oni imaju zakonodavne instrumente o prostornom planiranju i kontroli planiranja, koji služe za podsticanje i ostvarivanje održive upotrebe zemljišta u opštinama.

Mi, lokalne vlasti, svesni smo ovih pitanja i problema, a istovremeno i šanse za održivo korišćenje zemljišta. Zajedno ćemo preuzeti inicijativu da radimo na rešavanju problema. Mi, kao lokalne vlasti, koristimo šansu da to ostvarimo u ujedinjavajućoj Evropi putem Evropske alijanse za zemljište.

1. Odgovornost mesta i gradova

Mi, lokalne vlasti, preuzimamo odgovornost za održivo upravljanje zemljišta na našim područjima. To uključuje ekološki pristup poboljšanjem prirodnih funkcija zemljišta, kao i ekonomski i socijalno pravedno korišćenje zemlje i zemljišta.

Da bi to ostvarili, želimo da:

- iskoristimo naše područje delovanja za održivi razvoj,
- damo dobar primer lokalnim vlastima,
- integrišemo sve zainteresovane strane prema Agendi 21 u planiranju i upravljanju urbanim i drugim lokalnim oblastima i predstavimo proces učešća u rešavanju specifičnih problema gradske i ruralne zemlje i zemljišta,
- doprineti javnoj promociji svesti o održivoj upotrebi zemlje i zemljišta.

Priznajemo da problemi zemlje i zemljišta imaju ne samo lokalni i regionalni značaj, već i da, u perspektivi kao deo globalne odgovornosti, svojim životnim stilom uzrokuju globalne efekte na zemljišta i u drugim delovima sveta.

2. Ciljevi Alijanse za zemljište

Naš najvažniji cilj je održiva upotreba svih vrsta zemljišta u cilju očuvanja i poboljšanja svih funkcija zemljišta, kao i zemljišnih resursa i prirodnog i kulturnog nasleđa za sadašnje i buduće generacije i društveno pravedno i pošteno korišćenje zemlje i zemljišta.

Alijansa za zemlju i zemljišta evropskih mesta i gradova je u saglasnosti s ciljevima predloga podnetog u Tutzinga (Bavaska-Nmačka) o "Konvenciji o održivoj upotrebi zemljišta" (Konvencija o zemljištu) i "Konvenciji UN-a o borbi protiv dezertifikacije".

3. Smernice i strategije

Naš prevladavajući cilj će biti realizovan posebno sledeći smernice i strategije.

3.1. *Mi negujemo svoju nezavisnost i identitet odgovornom lokalnom politikom o zemlji i zemljištu.*

Za to:

- podižemo svest o šansama, ali i problemima održivog korišćenja zemljišta;
- registrujemo trošenje zemljišta, kao i ponovno korišćenje obradive zemlje;
- ulažemo sve napore da preokrenemo trend potrošnje i degradacije zemljišta;
- definišemo prioritete ciljeve za održivi razvoj i aktivno sledimo ekonomičnu upotrebu zemljišta i zemljišnih resursa;
- podržavamo mere edukacije koje se tiču zemljišta i njegovog korišćenja;
- informišemo javnost o gore pomenutim ciljevima i strategijama koje treba preduzeti i promovirati javnu svest.

3.2. *Promovišemo kvalitativni rast ili stabilizaciju nivoa odgovornosti za životnu sredinu, društvo i kulturu.*

Za to:

- ograničavamo trošenje zemlje i zemljišta, usmeravamo razvoj naselja ka unutrašnjosti i promovišemo kvalitet upravljanja naseljom;
- registrujemo i saniramo opasne stare deponije i pripremamo zemljište za odgovarajuću ponovnu upotrebu;
- mi uzimamo u obzir pitanja socijalne pravde i rodne korektnosti prilikom korišćenja zemlje i zemljišta;
- koristimo pojačane napore za očuvanje i poboljšanje plodnosti zemljišta i procesa formiranja zemljišta pri čemu poseban značaj pridajemo nezi zemljišta i nesebiranju površina;
- preduzimamo mere za očuvanje, poboljšanje i obnavljanje zemljišta, zaštitu posebno dragocenih zemljišta, zaštitu zemljišta od erozije i sabijanja, kao i smanjenje zagađenja;
- održavamo funkciju zemljišta kao rezervoara ugljenika (i azota) vodeći računa o ciklusima vodećih prirodnih materijala;
- reduzujemo mere za poboljšanje mikroklimе i vodnog bilansa, doprinoseći time unapređenju kvaliteta života u naselju;
- marketinški promovišemo proizvode koji se uzgajaju u region;
- vodimo računa o prirodnoj i kulturnoj baštini;
- promovišemo ekološke mreže biosfere.

3.3. *Mi verujemo u inovativno osnaživanje saradnje u duhu partnerstva.*

Za to:

- koordiniramo projekte za poboljšanje stanja zemljišta i prostorno relevantne projekte u pogledu optimalne brzine i održivosti;
- podržavamo realizaciju ciljeva Evropske perspektive prostornog razvoja (ESDP) o održivom prostornom razvoju i zaštiti zemljišta;
- uključujemo brigu za susedne opštine i regiona;
- poboljšavamo odnos međusobne koordinacije urbanih i ruralnih područja;
- radimo zajedno kao prekogranični partneri.

3.4. *Podržavamo održivu upotrebu zemljišta instrumentima prostornog planiranja i kontrole planiranja.*

Za to:

- zadržavamo i unapređujemo specifičan karakter i kvalitet zemlje i zemljišta kada se koristi i/ili unapređuje njegova vrednost;
- zemljište efikasno iskorišćavamo koristeći ga za različite namene, kao i diferenciranjem pravila za njihovu upotrebu, tako da se zemljište, priroda i pejzaž može optimalno razvijati;
- uključujemo zahteve stanovništva i interese korisnika zemljišta i vlasnika zemljišta i uzimamo ih u obzir prilikom realizacije mera;
- doprinosimo specifikaciji i primeni dodatnih instrumenata u skladu sa tržišnom ekonomijom kao pravilima održivog korišćenja zemlje i zemljišta

4. Korisnost Alijanse za zemlju i zemljište

Korisnost Alijanse za zemlju i zemljište za mesta i gradove je pre svega da podrži o raspodelu odgovornosti na lokalnom nivou za održivo korišćenje zemlje i zemljišta.

Održiva upotreba zemlje i zemljišta poboljšava plodnost zemljišta, mikroklimu i uravnoteženi vodni režim, i može dovesti do velikih ušteda troškova, posebno prilikom širenja i održavanja infrastrukture, štedi resurse za dalji razvoj i buduće generacije, poboljšava potpuno iskorišćenje postojećih područja i stabilizaciju gustine naseljenosti, oživljava javne prostore i u celini doprinosi poboljšanju kvaliteta života i slike o lokalnoj zajednici.

Gradovi i opštine koji su uključeni u Alijansu za zemlju i zemljište profitiraju od prednosti koju im donosi saradnja i razmena iskustava sa drugim mestima i gradovima.

5. Globalna odgovornost i partnerstvo

Problemi sa zemljištem su specifični za lokalne uslove i lokacije i moraju se rešavati pre svega na lokalnom nivou. Oni istovremeno imaju međunarodnu dimenziju, koja obuhvata ekološki, ali i socijalni, ekonomski i pravni aspekt.

U mnogim zemljama pitanje dostupnosti zemljišta, prava na korišćenje zemljišta i prava domorodačkih naroda na njihovim tradicionalnim teritorijama podložno je sukobima. Posebno u sušnim područjima i prašumama na jugu, ozbiljni problemi su nastali zbog degradacije zemljišta.

Ovim problemima doprinosimo našim načinom vođenja ekonomije, ali i načinom života, jer očigledno tvrdimo da ima više zemlje nego što je dostupno i u upotrebi u našim zemljama. Veoma važan cilj Alijanse za zemlju i zemljište je što razvija partnerstva sa domorodačkim narodima i drugim lokalnim zajednicama u svim delovima sveta, npr. između lokalnih vlasti i drugih organizacija. Želimo da razmatramo probleme zemljišta u našim partnerstvima i pokušamo da iskoristimo svoje potencijale da doprinesemo rešavanju problema, posebno u oblastima kojima je došlo do velike degradacije zemlje i zemljišta.

Međunarodne aktivnosti Alijanse za zemlju i zemljište posebno su zasnovane na "Konvenciji 169" Međunarodne organizacije rada (ILO). Ona daje autohtonim plemenima i ljudima prava na svoju zemlju i korišćenje njenih resursa, sopstveni način života, kulturu i jezik.

6. Odnos savezništva Alijanse za zemlju i zemljište i Alijanse za klimu

Postoji bliska i direktna veza između degradacije zemljišta i zemljišta širom sveta i globalnih klimatskih promena. Zemljište sadrži sve resurse i skladišti materijale koji utiču na klimu. Klimatske promene imaju dalekosežan uticaj na stanje zemljišta. Alijansa za zemlju i zemljište i Alijansa za klimu prepoznaju se kao komplementarne inicijative u okviru važnog cilja, održivog razvoja. Zajednički se fokusiraju na odgovorno delovanje na lokalnu, u gradovima i opštinama ali i od severa do juga u opštinske akcije.

7. Posvećenost članova Saveza za zemljište i zemljište

Kao gradovi članovi mi se obavezamo da u potpunosti koristeći svoju odgovornost i nadležnost, a u cilju uspostavljanja ciljeva Alijanse za zemlju i zemljište odlučujemo i realizujemo odgovarajuće mere u skladu sa svojim smernicama.

Odlučni smo da utičemo na vladajući trend još uvek rastuće potrošnje zemljišta i njegove degradacije i da budemo aktivni u nastavku poboljšanja stanja zemlje i zemljišta. Za rešenje ovih zadataka uključujemo sve zainteresovane strane prema Agendi 21.

Obavezujemo se na redovno izveštavanje, utvrđivanje odgovarajućih ciljeva i kontrolu stvarnih rezultata naše politike o zemlji.

Pored toga, podstičemo otvorenu razmenu informacija i iskustava sa lokalnim vlastima članicama u našoj zemlji i inostranstvu, te razvijamo zajedničke projekte i postavljene standarde.

Tražimo od viših političkih nivoa da podrže održivu upotrebu zemljišta i da postave potrebni okvir za realizaciju ciljeva manifesta.

Sva udruženja, javne institucije i privredni subjekti koji podržavaju ove smernice, obaveze i mere Alijanse za zemlju i zemljište smatramo našim saveznicima.

Bolzano 24. oktobra 2000. godine

Further informations/Address

Soil & Land Alliance of European Cities and Towns
c/o Agency for Environment and Health and Safety Standards
Amba Alagi Street 5, I-39100 Bolzano

Phone +39-0471-291-225 / Fax +39-0471-291-230

E-mail: mail@bodenbuendnis.org

Internet: www.bodenbuendnis.org

*This Manifesto is published in English, German, French,
Spanish, Italian and Slovenian*

Other languages are available on request.

© May 2001 Soil & Land Alliance of European Cities and Towns

Alianza para los Suelos
de las Ciudades y Municipalidades Europeas

Alleanza per il suolo
delle città e dei comuni europei

Alliance en faveur du sol
des villes et communes européennes

Boden-Bündnis
europäischer Städte und Gemeinden

Zveza za zemi
evropskih mest in občin

Soil & Land Alliance
of European Cities and Towns

